

MOGĄCY (27) *part praes act*

mogący (26), **mogąc** (1); *mogący* : *mogąc BudNT* (4 : 1).

o jasne.

sg m N *mogący* (16), *mogąc* (1) *BudNT*. ◊ *D* *mogąc(e)mu* (2). ◊ *A* *mogącego* (1). ◊ *n N* *mogąc(e)* (1). ◊ *pl N m pers* *mogący* (1). *subst* *mogąc(e)* (1). ◊ *G* *mogących* (4).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVIII w. s.v. mǫdz.

Nie mający przeszkód w czym, któremu coś nie przychodzi z trudem spełniający warunki konieczne do czego; potens Mącz, PolAnt [w tym: cum inf (22)] (27) : Irrequietus [...] Nieśpokoiny/ Pierzchliwy/ niemogący s ǫpokoyem być. Mącz 341d, 351a, 430c [2 r.]; DWie rzeczy ǫbie przeciwnie/ á ǫtać poǫpołu nie mogące/ w mǫdrości Bożey porównanie y zgodę nǫlǫzły. SkarJedn 43; między którými [żebrakami]/ ielt wiele męzczyzn/ y białych gǫw dużych y mogących ǫbie ǫłufnie żywność zǫrǫbić SarnStat 517 [idem] 927.

a. *Władny, możny, będący w stanie coś zrobić, mający wystarczające środki i odpowiednią siłę (fizyczną lub psychiczną); pollens, valens Mącz (14) : Valens, Mogący/ zdrowy/ krzepki/ mocny/ możny. Mącz 474b, 308b.*

cum inf (10): iey milęgo ǫyna nogami deptali/ a niemogącego wǫtatz/ za wǫfy z ziemie podnieǫli *OpecŻyw* 137; *Patiens navium Tyberis, Mogący znieść łodzie. Mącz 284b; Penuriae tolerantissimus, Mogący wiele nędze á vboǫtwǫ wytrwǫć. Mącz 457b, 276d; polecam was Bogu/ y ǫłowu ǫǫfki iego/ mogǫcemu nǫdbudowǫć y dǫć wam dziedzictwo ze wǫzemi poświęconymi. BudNT Act 20/32; Iesli kto wǫlowie nie vpada/ to doǫkonǫły mǫż/ mogǫc powściǫgnǫć [potens freno circumducere] y wǫzytko ćiǫło *BudNT Iac* 3/2, *Luc* 12/4, *Rom* 15/14, 16/28[25]; *Armipotens – Moǫzni wriǫtunku, Oręzu mogący zdolacz. Calep* 96b.*

W poǫczeniu z przysłówkiem „mało” (1): Pusilla epistola. Krótki liǫtek. Metaphor. Niewielkiey wagi/ maǫlo mogący. Mącz 332c.

*Wyrażenie: »nade wszytkie mogący« = potężny (1): Subtylny promień/ twey [Boga] ǫliczney iǫǫnoćci/ Nǫde wǫzytkie mogący *GrabowSet Q.**

b. *Zdatny, zdolny do czego, umiejący co [cum inf] (6) : Tardum ingenium in accipiendis quae traduntur, Niemogący rychło poyǫć tego czego go nǫuczǫyǫ. Mącz 441b, 505d [3 r.]; LatHar 595; Volatilis – latac mogaci. Calep 1138b.*

Synonimy: mocny, możny.

Cf 2. MOC, [NIEMOGĄCY], WSZECHMOGĄCY